

БУЖОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Бужовини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

СРЕДПЛАТА

на „Бужовину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносить:

на цілий рік 10 ар. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горювца в
Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

Про упадок рільництва і нужду наших селян.

(Промова Н. Вахнянина підчас дебати бужо-
вської дня 18. с. м.)

(Дальше.)

Мої панове! Галичина дістала ся у
фазу дійсної вандрівки народів. Висока
Палата і вис. правительство чей знають
о тім, що галицький селанин лиш о тім
думає, лиш то его мрія, щоби знайти для
себе поза границями Австрії нову віт-
чину. Галицького населеня сільського взяв
ся справдешний дур еміграційний. Тися-
чі а тисячі продають своє скупе майно,
позбувають ся всякої посілости та ви-
бирають ся за границу, щоби в далекій
Америці — туди виходять они особливо
— знайти собі нову вітчину. Не лиш
сильні до роботи молоді люди, але й сла-
босильні старці, матері з дітьми при гру-
дех пускають ся в далеку даль, повні
надії, що їм там за морем буде поводи-
ти ся ліпше, як на батьківській землі.

Коли тих людей спитати, що они
собі розважають при тій еміграції, коли
їм представляти, що приміром, Бразилія
з горячим кліматом і жовтою пропасни-
цею, з невільничою роботою в плянта-
циях бавовни і кави може бути для них

дуже пагубною, то емігранти блідими і
викривленими устами відповідають на то
такими словами: Та коли вже мусимо
в нашій старій вітчизні жити в біді та
нужді, то все одно хоч вже й загинати
в Бразилії. (Голоси: *Слухайте, слухайте!*)

Коли той рух серед селянства був
ще лиш в зародку, тогди думано, що в
тім есть виключно лиш рука якихсь агі-
таторів і старано ся всілякими можли-
вими способами против того руху висту-
пати. Але нині есть вже фактом, що бі-
да і нужда суть переважними причинами
того дуру еміграційного і позволяє ся
справі так розвивати ся, як би она му-
сіла розвивати ся природно. То лихो на-
вістило особливо всхідну Галичину. Ти-
сячі вже переселили ся, а другі тисячі
ждуть з тугою хвилі, в котрій будуть
могли покинути свою вітчину. (*Слухайте,
Слухайте!*)

А тепер питаю, чи-ж не найвисший
час, щоби взяти ся до того лиха від са-
мого споду? Хиба-ж не вимагає того ін-
терес держави, щоби взяти ся до тої
справи з цілою енергією і знайти спосо-
би до усуненя причин тої еміграції ці-
лими масами? На то есть лиш одна від-
повідь: реформа лихих відносин рільни-
чих, особливо же в користь малої посі-
лости ґрунтовой. (*Браво!*) Жалую того ду-

же, а то — видить ся мені — буде та-
кож і поглядом великої половини сеї па-
лати, що діло реформи податкової мусі-
ло так нужденно розбито ся.

Висказано тут погляди, що новий
закон податковий за мало обтяжає вели-
кий капітал, а за сильно середний стан.
Може бути! Але длячого панове против-
ники реформи податкової не взяли собі
до серця, що новий закон все таки бо-
дай трошки був би здоймив тягари з ма-
лих рільників? (*Так есть!*) Длячого не
взято то при тім під розвагу, що по но-
вим законі податковим могли би сліду-
вати ревизия катастру ґрунтового і обня-
жене контингенту податку ґрунтового
отже дальше зменшене тягарів для най-
меньшого бідуючого чоловіка? Ба, так
великі задачі як н. пр. право виборче,
так дуже займали, що не було зовсім
часу подумати о нужді селянина. Ста-
рано ся о права, свободи а забувано при
тім на порожний жолудок будучого ви-
борця. (*Так есть!*)

То дуже невідрадні і прикрі ознаки
наших нервозних нових часів. Хотять
конче украшати наш будинок державний
арабезками із західних країв, але не хо-
тять при-тім того видіти, що основи то-
го будинку зачинають хитати ся. (*Так
есть!*)

15) ПОНАД ДНІСТРОМ.

НОВЕЛЯ.

Написала

ЕВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

— о —

(Дальше.)

— Товаришко, товаришко,
Товаришко панно.
Чи так тобі, та як мені,
За миленьким банно?
Банно мені, товаришко,
Банно мені банно,
Чому то так тепер нема,
Та як було давно?
Давно було в ким зійти ся
Тай поговорити,
Тепер нема тай до кого
Слівця промовити.
Казав милий, що ми любить,
Та ще й проклинав ся,
Тепер пішов десь сьвітами,
З вітром повіяв ся.
А я плачу, а я тужу,
Він того не знає,
Може там де на свободі,
З другою гуляє.
Милий Боже, милий Боже,
Шобим тя просила,
Аби моя бідна душа
Тут ся звеселила!

Верни мені милий Боже
Мого миленького,
Най не тужу, най не плачу
На него самого...

Коли Ганя скінчила пісню, Мария залила
ся сльозами. Орест став перед єї очима, вся
безнадійність єї любови показала ся їй тепер
в правдивім сьвітлі.

— Чого ви плачете, панночко? — поча-
ла Ганя — відай за тим чорнооким паничем,
що тамтого літа до вас приходив. Я собі так
щось думала, як вас обоїх тут в саді виділа.
Він з вас ока не спускав.

Мария почервоніла. — Хто тобі се го-
ворив? — спитала.

— Ніхто, я сама собі так думала, бо ви
потім, як він вже перестав сюди ходити, стали
такі якісь білі, а то співвають:

„Чогось, мила, побіліла,
Як то полотенце?
Гей за тобов, мій миленький.
Болить мене серце.
Чогось, мила, побіліла,
Як переміточка?
За тобою мій миленький,
Болить головочка.“

— Та я вас дуже жалувала, бо ви такі до-
брі! Та той панич здавав ся добрий, бо так
весело дивив ся.

Мария подивила ся на Ганю; їй хотіло
ся подякувати тій за похвалу Ореста, але на-
гадавши собі, якого горя він їй завдав, не ка-
зала нічого.

— Не журіть ся, панночко, він ще колись
прийде до вас, той чорноокий панич, бігме він
такий собі гарний, ахурат до вас пара.

— Ні, він не прийде ніколи, ми вже не
будем більше бачити ся — сказала Мария дро-
жачим голосом.

— Ніколи, ніколи... Боже, а то чому, чи
може ваші не хотять вас за него дати?

Мария мовчала, їй не хотіло ся видавати
тайни свого серця, котрої, крім Емілії, ніхто не
знав.

— От таке то — сказала Ганя — я га-
дала, що в панів всі щасливі й віддають ся,
за кого хотять, а то в вас таке саме як і у
нас. От я плачу за моїм Дмитром, а ви пла-
чете за своїм паничем. Коби-м була знала, що
ви так засумуєте ся, була бим вам тої співан-
ки не співала.

— Нічо, нічо, я не гніваю ся на тебе за
те — сказала Мария — але прошу тебе, не
кажи нікому про се, що ми тут говорили.

— Але де, бігме не скажу нікому, навіть
Дмитрови ні.

Мария розривала ся розмовою з сею сель-
ською дівчиною, котрої натуральний розум не
раз она подивляла. Так сходил їй час.

На зелені сьвята прийшла Емілія з своїм
мужем до родичів в гостину. Прийшли до
Лісковеких і запросили Марию на кілька не-
діль до себе. Мария рада була тим запросинам,
а родичі не спротивлялись єї гостині, бо ду-
мали, що може она в давній товаришці від-
найде свою давню веселість.

Знаєте, мої Панове, як нагло зросло задовжене ґрунтової посілости в Галичині в останніх двадцяти роках, від 1870 до 1890? Із 144 на 230 мільонів ринських, а в малій посілости ґрунтовій навіть із 2 і пів на 52 мільони! То преці не нормаґне з'явище! А при тим може буде також звісно, що майже в тим самим часі в наслідок так званої реґуляції податку ґрунтового податок ґрунтовий в Галичині підніс ся із 4,700.000 зр. на 5,558.000 зр. (*слушайте, Слушайте!*)

А чи то нормальний розвій рільництва в Галичині, коли єсть доказана річ, що ми маємо около 550.000 селянських господарств, котрих посілість єсть понизше 5 морґів, а між тими 216.000 селянських господарств, котрих посілість упала понизше двох морґів поля! (*Слушайте, слушайте!*) Чи може тут бути беєда о якійсь розумній управі рілі?

Господарене нашого галицького пролетарияту селянського обертає ся в блуднім крузі. Управа рілі відбуває ся без відповідних средств до того, без худоби на оборі і обірника, з найгіршим насінєм, а в наслідок того з найменшим доходом. То, що збере ся з нужденного жнива споживає ся вже в літніх місяцях, часть того треба продати за безцін на місцевих торговицях, щоби тим обігнати податки та величезні додатки і не лишає ся нічого на обсів зимовий не то вже на ярий. — То все мусить пролетарият ґрунтовий роздобути собі за позичені гроші. Він купує у збіжевого торговельника найгірше насінє, з котрого знов не може сподівати ся ніякого доходу і то з'явище повторяє ся з року на рік, прискорюючи лиш упадок.

Мої Панове! Возьміть лиш то під розвагу, що держава від многих вже літ

не була майже ані разу в силі стягнути повної прелімінованої суми податку ґрунтового в державі. В 1893 р. був чистий дохід із стягнення податку ґрунтового о 380.000 зр., а в 1894 році о 575.000 зр. менший як в прелімінари. — То чей найліпший доказ на то, що річні прелімінари податку ґрунтового суть за високі. А при тим єсть і то симптоматичне, що належитости за еґзекуції податкові і проценти проволоки заєдно ростуть. Належитости за еґзекуції податку ґрунтового дійшли в останнім році до 900.000 зр., проценти проволоки виносили 400.000.

Шрубою податковою крутить ся таки добре. Она не узглядняє зовсім новелі еґзекуційної з 1886 р. і виводить безрадному селянинови послідну корову із стаїні, витягає послідну подушку з постелі. Не хоче ся прийти до того переконя, що то, що селянин не може платити, треба брати в звязи з упадком єго доходу ґрунтового, що тут зовсім нема злої волі не платити. Галицький селянин розуміє то, що він мусить заплатити податок державі. Смерти і податку — каже він не позбудеш ся.

Мої Панове! Я не приблїшу нічого, коли скажу, що галицький селянин вже не жне, а просто лиш вегетує або бідує. Відносини малого господаря в нашім краю так вже погіршили ся, що остаточно можна би о нїм сказати словами Тиберия Семпронія Траґха, котрий сказав, що римському горожанинови гірше веде ся, як римському невільникови. Нехай же нам ніхто не бере того за зле, що послі з Галичині без виїмки мусять за тим обставати, щоби реформа податкова зробила пільгу селянинови; щоби як найскорше брати ся до справедливої рефор-

ми катастру ґрунтового; щоби зменшити континґент податку ґрунтового і щоби заснувати інституції, котрі бодай в сїм або тим напрямі могли би піднести рільництво.

Ба, мої панове, коли-б мало так іти дальше, коли не возьмемо в найблизшій часі під розвагу жизненну справу селянина, то будьте на то приготовлені, що з'явище еміґрації цілими масами, котре лиш встид нашій державі приносить ще лиш збільшить ся. Я вже торік мав честь представити вис. Палаті в загальних чертах нужду галицького малого властителя ґрунту. Не хочу того повтаряти, хоч такі повтореня не були би так зовсім без користи. Але все таки мушу де що пригадати вис. Палаті і дати тим доказ, як коньче потреба зглянути ся справедливо на рільничі інтереси в нашій половині держави.

Наші рільничі інтереси в Галичині ось так зложили ся: Пересічний чистий дохід — а то до відомости для посла Деца — з морґа преліміновано після постійного катастру на 2.17 зр., після результатів реґуляції податку ґрунтового на 2.55 кр. — отже висше. На 1000 жителів припадає лиш 500 штук худоби, підчас коли в иньших краях припадає по дві штуки на голову. Молочне господарство упало зовсім. Малий господар сільський єсть що року від сїчня аж до липня майже без хліба. На одного чоловіка припадає річно в пересіччї лиш 114 кілоґрамів збіжа і 300 кілоґрамів бароблі.

(Конець буде.)

В Емілії чула ся Марія свобіднійшою, тут могла отверто поговорити о тим, що єї серце переповняло, тут почула она слова сердечного співчуття й потїхи з уст Галицького і єго жінки. Они обоє не могли піймати, що спонукало Ореста, про котрого вєї думали як найліпше, до такого поступованя взглядом Марії.

— Тут мусить бути якеє непорозумінє — говорив Галицький, але Марія кивала на се недовірчиво головою. На споминку Емілії о письмі, про котре їй Меланя говорила, засьміяла ся Марія іронічно кажучи, що она не могла писати ніякої відповіді, не діставши запитаня.

Дні на лісничівці плили спокійно; Марія почала тут набирати більше духа й відваги до життя. О Оресті думала вже спокійно, їй здавалось, що любов до него почала в єї серці потахати. Єї очи не дивили ся вже так сумно в сьвіт, якась надія зачала в них пробивати ся.

Родичі прийїхали по ню, та увидівши єї тут трохи веселійшою як дома, оставили єї ще на якийсь час в Емілії.

Прийшов час вакацій; одной неділі прийшов Галицький до дому й оповістив Емілії, що дістануть гостя на підвечірок.

— Якого? — запитала цікаво Емілія.

— Вчєра перевіз ся до села новий учитель, він мені давно знакомий, тому я єго до себе запросив — сказав Галицький.

— А який він, молодий, старий, жонатий?

— Молодий, не жонатий і дуже гарний, відповідав Галицький. Він вже був в сих сторонах в Д . . . через пів року.

— Там, де Мартинови?

— Так є.

Емілія побігла сказати Марії, що дістануть гостя.

XI.

Скінчивши науку й поздававши вєї іспити з найліпшим успіхом, прийїхав Орест до дому. Ціла єго постава прибрала вираз поваги, єго очи дивили ся ще меланхолійно, але самосьвідомо в сьвіт, уста були міцно затиснені, енерґія і сила волі, що перед роком лиш легко зарисували ся на єго лиці, надали єму тепер характеристичну ціху.

Весело привитав ся Орест до своєї рідні, подаючи батькови євїй докторський диплом, подякував єму сердечно за вєї жертви, які той поніс, щоби своєго сина вивести в люди.

Мати й сестра обіймили Ореста за шию, трохи не задушили єго поцілунками, так бажали єму щастя та доброго успіху на будучність.

— Що-ж ти, синку, гадаєш з собою робити? — запитав батько, як вже перша утіха перейшла, й мати своєго сина посадила за накритий стіл.

— Думаю стати адвокатом, бо так зможу найборше народови помогти, пізнаю єго кривди та зможу єго боронити перед напастями. Добра й державна служба, але я люблю независимість.

— Я годжу ся з твоїми поглядами — сказав батько ласкаво — нашому народови не достає добрих заступників, тому єго з уєїх боків обдирають.

— Тому я хочу бути мужицким адвокатом — сказав Орест — ще побуду тут кілька неділі, а потім пуцху ся з сьвіжими силами в бій.

— Добре, синку, добре. — О. Мартинів встав і поклав єму руку на плече. — Ну, а

про ту панну певно вже не думаєш — сказав ласкаво, мов не хотів сина не мило дїткнути.

— Ні — відповів Орест почервонївши — не думаю ні про ню, ні про другу. Женити ся не буду ніколи, маю для кого жити . . .

— Се красна, благородна ціль, синку, лиш жаль мені тебе, бо ти мусів немало перебувати, доки до такого самопожертвованя прийшов.

Орест не відповідав, єму не хотіло ся розкривати перед батьком тої рани, котра в єго серці ще не загоїла ся. О. Мартинів покивав головою і почав розпитуватись про новинки, про товариске і політичне жите Русинів в столиці. Син оповідав з одушевленєм про нові ідеї, про стремленя до нового життя, до ліпшого народного біту, якими він і єго товариші були переняті. Батько дивив ся на єго блискучі зворушеня очи, і думав собі, що ті ідеї вийдуть колись певно на верх, коли вєї їх борці ними так одушевлені, як єго син. Що ті нові ідеї мусять бути ліпші від єго застарілих поглядів, в се вірив о. Мартинів, бо бачив, що єго син готовий був дати й жите за свої переконаня, а за єго старих часів нікому би се до голови було не прийшло.

Орест не сказав перед батьком правди, коли казав, що не думає більше про Марію, противно він думав про ню безустанно і представляв собі, яким щасливим міг би тепер бути; коли-ж бо вла судьба не допустила єго до того щастя, а подиктувала любій дівчині відказне письмо. З тим письмом в руках застала єго Меланя в огороді. Він хотів те письмо чим борше сховати, але сестра перешкодила єму в тим.

(Дальше буде.)

Допись з Відня.

Відень, 27. липня 1895.

Всякі вісти про склад нового кабінету суть предчасні. Провізоричний кабінет так довго буде управляти внутрішніми справами Долитавщини, поки не зложить ся нова тревала більшість в палаті посольській ради державної. А на зложене такої більшості, поки що, нема виглядів. Правительство вдовольнить ся мабуть в часі осіннього періоду засідань палати посольської провізоричною більшістю, до котрої увійдуть посли галицькі взагалі, клуб гр. Гогенварта та уміркована частина ліберальної лівці, що під проводом гр. Кінбургга голосувала за бюджетом при третім читанні. Більшість провізорична буде числити до 200 голосів, а з нею думає провізоричний кабінет ухвалити в осени бюджет на 1896 рік і докінчити реформу податкову.

Під кінець минушого періоду засідання здавалось, що молоді Чехи завернуть з дороги опозиційної і будуть старати ся відновити давній „перстень правди“, зложений з послів галицьких, чеських, словінсько-хорватських і консервативів. Одна частина послів чеських під проводом дра Герольда покинула навіть тактику острої опозиції, а здавалась відносити ся до правительства лагідніше. Але по річі д-ра Греґра з Гумпольцу стало ясно, що молоді чеські посли під тероризмом омлядши не будуть могли зійти з дороги крайньої опозиції, поки не буде їм признане право державне або бодай широка автономія. Чехи виходять проте нині з рахунку, а натомість скріпляє ся ймовірність, що одна частина ліберальної лівці приступить в осени до нової коаліції хвилевої для лагодження пекучих справ в машині державній. На то указує дуже виразно річ президента Хлюмецкого в Зваймі, в котрій сказано, що будуча більшість мусить узглядити значіне народу німецького в Долитавщині, що проте нова більшість парламентарна не може обійти ся без послів німецьких.

О реформі виборчій нема що при таких обставинах і думати. Анї згадана провізорична більшість, анї „перстень правди“ — хоч би був відновлений — не в силі перевести ту реформу, що мусить мати для себе $\frac{2}{3}$ голосів всієї палати. Мимо того осінній період палати посольської зможе віддати державі велику прислугу тим, наколи довершить почату реформу податкову, котра будь-що-будь економічно слабшим подасть які-такі полегші. За довершенем сеї реформи обізвуть ся і в палаті панів сильні голоси. Межи іншими замітна була річ пос. Конрада, котрий сказав найвиразніше, що для ратованя хліборобів треба реформу податкову перевести як найскорше. Его гадка являє ся вірним відгомном всіх тих річів, що в палаті посольській піднеслись в обороні підупавшого селянина-хлібороба.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 29. липня 1895. р.

Найвисша санкція. Рішене буковинського союму що-до зміни і доповненя § 11, 16, 19, 23 і 26 краевого закону з 8. лютого 1869 про надзир шкільний одержало найвисшу санкцію.

Іменованя. Др. Антін Винницький іменований авскульптантом при черновецькім суді карнім. — Дотеперішній учитель при висшій школі реальній в Штернберґ, др. Адольф Цавнер, і асистент технічної школи в Празі, Макс Морґенштерн, іменовані дійстними учителями при державній школі промпсловій в Чернівцях. — Старший радник висшого суда у Львові др. Едвард Бавх іменований президентом львівського цивільного краевого суда, а президент окружного суда в Перемишлі др. Іван Дилевський в це-президентом львівського висшого краевого суда.

Відзначенє. Віце-президент краевого суда у Львові, Людвик Бялоскурский одержав титул радника двора.

Загальні збори тов. „Руска Школа“ в Чернівцях відбули ся вчера в салі „Народного Дому“. На зборах явили ся 73 особи майже самі учителі і учительки. Коли зважить ся, що на попередні збори „Рускої Школи“ тому чотири роки явило ся тільки 13 осіб, то тепер видко великий поступ. Зібрані учителі висказали своє признанє голові товариства д-ру Стефанови Смаць-Стоцькому гарним портретом его, роботи п. Юстина Пігуляка. Портрет сей поміщений в салі „Народного Дому“ побіч портретів інших патріотів, відслонено вчера на зборах. Перше справозданє про ті несполувано гарні збори подамо в другім числі.

3 черновецького університету. Статистичний вказ за літний піврік 1895 р. вказує на богословськім факультеті 55 звичайних і 2 надзвичайних слухачів, на правничім виділі 251 звичайних і 21 надзвичайних, на філософичнім виділі 24 звичайних, 10 надзвичайних слухачів і 8 фармацевтів, отже разом 371, з них було з Буковини 286. Після народности було 182 Німців, 1 Маляр, 104 Румунів, 37 Русинів, 34 Поляків, 2 Чехи, 6 Сербів, 1 Болгарин і 4 Вірмени. Після віросповіданя було 133 православних, 4 вірм.-прав. 72 рим.-кат. 20 гр.-кат., 5 вірм.-кат., 9 протест. і 128 жидів.

Ігуменом монастиря в Золочеві став Ірпней Яворекви в службу, директор гімназії бучацької, а ігуменом монастиря в Підгірцях о. Лаврентій Карпович з Краснопуці; о. Антін Кучинський перенесений з Підгорець до Краснопуці.

За кусень хліба. У черновецького шевця на паньській улиці Обляса були два хлопці, Крумгольц і Гандшу. Крумгольц кунив собі хліба, а коли він вийшов, Гандшу з'їв ему кусень того хліба. За се сварив ся Крумгольц і не міг заспокоїти ся помимо наказу челядника Добровольського. Коли они сварні не застановили, вдерив Добровольський Крумгольца залізом так сильно в голову, що ему мозок вискочив. Крумгольц помер в шпиталі, а Добровольський ставив ся сам перед судом.

Незвичайний випадок смерті займає судові власти в Добромилі. Іменно в селі Мигова найдено на високій черешні 21-літнього Шулима Фухса, неживого, повішеного за ноги. Заряджено слідство.

Чотиролітній переступник. Перед чотирма днями ставав в Кракові перед судом 4-літній хлопчик, обжалований, що побив другого семилітнього хлопця. Обжаловуюча сторона предложила навіть лікарське свідоцтво, котре потверджувало, що побитий хлопчик був шість днів едужий і „нездатний до роботи“. Суд засудив чотиролітнього „розбишаку“ на родительську кару.

Консул отруйний. Французське правительство зарядило — як доносять з Атен — против свого консула в Канея, Бьянка, карне слідство, бо ему закидують, що він перед чотирма роками отруїв директора печного товариства телеграфічного, Гальмонда, з котрого вдовою він потім одружив ся.

Божевільна. З Вальденбургі на Шлеску доносять про страшний злочин божевільної. В тім селі мешкав 70-літній ткач Юнгіч з своєю сороклітною незамужною донькою, котра продавала ціле батькове господарство. Перед трома роками показали ся у неї ознаки божевільства, але по однорічнім ліченю в закладі випущено єї яко здорову. Від того часу не можна було побачити у неї ознак божевільства. Аж дня 22-го с. м. напала она свого старенького батька, зарізала его і через три дні живила ся его мясом. Поліція довідала ся про сей страшний злочин від хлопця пекарського, котрий знайшов відтату руку. Очевидно, допущала ся донька сего злочиня в хвилевім нападі божевільства і для того не може бути бесіди о якімсь покараню єї.

Холера. Після донесень Politische Correspondenz були в волинській губернії (Росня) від 3. до 6. с. м. 93 винадки заслабленя на холеру, з котрих 25 скінчили ся смертю.

Місяць липень, котрий наново записав ся в історію убитством Стамбулова, дав ся цілому світові вже добре в знаки. Почавши від занятя Бастилі в Парижі дня 14-го липня 1789 р. припали на липень: париске „липневе“ повстанє

1830 р., австрійсько-пруська війна 1866 р., французко-німецька війна 1870/71 р. В замахах на монархів і мужів державних грає місяць липень в сім століттю непослідну ролю: Дня 28-го липня 1835 р. зробив Фіємі замах на короля Людвика Пйліпа, а в наслідок того погіб маршалок Мортіє і 13 осіб. Бувший бурмістр Чех зробив дня 26-го липня 1844 р. замах на жите пруского короля Фридриха Вільгельма IV., а 14-го липня 1861 Оскар Бекер в Бадені на жите короля Вільгельма I. Дня 19. лип. 1872 р. те саме трафило іспаньского короля Амадеуса. Дня 13-го липня 1874 р. стрілив Кульман в князя Бісмарка, а 2-го липня 1881 ранив убийник Гітео тяжко президента американських Сполучених Держав Гарфієльда.

Що коштує парламент? Французські посли, про котрих з жовчею пише Figaro, побірають річно 5,328.000 франків яко diety; ріжні урядники палати коштують 809.000 франків і дістають надто на помешканє 35.000 фр. і яко надзвичайну нагороду 67.000 фр. Почта палати коштує 9997 фр., а лікарі 12.000 фр. Комната до писаня коштує аж 65.000 фр., всякі друкарські річи 530.000 фр., газети 27.720 фр., опал 42.000 освітленє 115.332 фр. Коли ~~погод~~ помре, то палата обовязана видати суму 12.000 фр. на похорон. річно вносить се около 26.000 фр. Люди, котрі мають забивати щурів в пивниці палати, дістають 200 фр., а 1.522 франків коштує само Eau de Cologne, котрою посли себе обливають. На зеркала видають 1448 фр., на килими 24.950 фр. Буџет коштує 33.539 фр., бібліотека 25 000 фр. За самі сірники в бюджеті вставлена сума 1798 франків! А хто платить?

Рільничих спілок в Німеччині дуже багато, так що з огляду на се Австрія зовсім не дорівнює Німеччині. Тай те, що в Австрії із спілок є, витворили німецькі або чеські або словінські та італійські мужики, а нашим руским хліборобам ще далеко до того, щоб пізнати великий хосен спілок. Після послідного вказу є в Німеччині 6.031 рільничих спілок, міжтім самих пожичкових і щадничих кас райфайзенських 3850, товариств споживчих (спілково закупно потрібних в господарстві товарів) 854, спілок молочарських 1145, а інших 182. Поодинокі спілки сполучені там в спілки краєві і державні. І так до загального звязку рільничих спілок в Оффенбаху належить 21 спілок краєвих а 2255 спілок громадських. Діяльність „генерального заступництва сільських спілок“ в Neuwied розтягає ся на цілу Німеччину і належить там 1551 поодиноких спілок, що не сполучені зрештою з собою в спілки краєві. Решта спілок числом 2225 сполучені в 11 краєвих звязках. Сільські спілки є звичайно з необмеженою, а звязки спілок з обмеженою порукою. Каси щадничі і пожичкові звязані з собою в каси центральні (їх є 10), котрі на те є, аби реґулювати попят і засоби грошей. Товариства споживчі закуповують свої вироби через спілки центральні. Коли то у нас спілки так приймуть ся і розгалузять ся? Велика робота чекає наших інтелігентних людей, а якось мало хто розумно до неї бере ся.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 29. липня. З Букарешту доносять, що болгарска депутация заявила російському цареві готовість князя Фердинанда, змінити заграничну політику після вимагань Росії і виховати свого сина по православному, а натомість хоче лише признаня Росії яко правдивий князь Болгарії.

Петербург, 29. липня. Князь Мещерський утворив партію, котра має противділати союзови російсько-французському, бо на его думку, той союз шкідливий для Росії і непотрібний, позаяк Росія не хоче війни.

Париж, 29. липня. При вчерайших виборах генеральних радників вибрано 530 републиканців, 136 консервативів. В 44 випадках вибір ще не рішений.

Ціни збіжжя і других продуктів.

Дня 29. липня 1895.

	Львів.	Чернівці.
Пшениця	від 7.50 до 8.30	від 6.75 до 7.—
Жито	6.20 „ 6.75 „	5.65 „ 5.75 „
Ячмінь	5. „ 5.75 „	5.75 „ 6.— „
Овес	6.— „ 6.40 „	5.10 „ 5.15 „
Ріпак	9.— „ 9.75 „	— „ — „
Горох	— „ — „	— „ — „
Вика	— „ — „	— „ — „
Льнянка	— „ — „	— „ — „
Біб	— „ — „	— „ — „
Бобик	5.— „ 5.40 „	— „ — „
Гречка	— „ — „	— „ — „
Конюшина черв. „	— „ — „	— „ — „
Конюшина біла „	— „ — „	— „ — „
Конюш. шведск. „	— „ — „	— „ — „
Кмни	— „ — „	— „ — „
Анж	— „ — „	— „ — „
Кукуруза	7.— „ 8.— „	5.50 „ 5.60 „
Хміль 60.— до 70.— зр.	за кильо у Львові, оковита за 10.000 літрів 14.25—14.75.	

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповнів і тверезим руским читальникам присвятив **Омелян Попович**. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповніший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні рації і вечірні. II.) З Богослуження церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Літургія св. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі св. Літургії. III.) Тайни покаяня і пресвь. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Святых VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафіст до а) Ісуса Христа, б) Пресвь. Богородиці в) св. Отця Николая. IX.) Молебні до пресвь. Богородиці. X.) Тронарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Святых, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і інші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропігійській і перепл. заведеною Мих. Спозарского по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в нолотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений цілов полотно з золоченнями і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золоченнями і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченнями і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючи поодинокі Молитвенники звольте прислати на оплату пошти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаємних обезпечень у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаємности своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу найприступнішмих услів'ям і почислює можливо найнижші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділенні агенції в місцевостях, де нема агенцій „Дністра“, приймають ся.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

мас на складі:

„Ілюстровану Бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омелян Поповичем року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зл. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. нів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

у Львові, улица Академічна, ч. 8.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвіта. Рад Шкільних, Впов. сьвященників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно оправлені з позолоченими берегами*, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуоючій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о житю св. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітти 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і конопі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живошлоті і ліси 20 кр. Венямин Франклін 16 кр. На досьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Жите св. вєдикомученика і лікаря Панталеймона 20 кр. Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америки 22 кр. Звірата шкідні і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методій 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лужий оправі:

а) хребет полотноаний і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа полотноана, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 зр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улица Академічна ч. 8.

продає слідуочі книжки:

	зр. кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповідання	— 20
Михайло Старицький. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр., ч. III	— 80
— Книга казок, поезії часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 450 зр., з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітти	— 20
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідане	— 10
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Садатський розрух	— 10
Геринг-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезії	— 10
— „Оферма“ — новеля	— 20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щастє, драма	— 30
Уманець і Спілька. Словар російско-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літературних позвах з Московщиною	— 50
Ом. Партицький. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленко. „Іфігенія в Таврії“, драма	— 30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1 20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Кирило Студинський. Лірички, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Ролянда	— 50
Леся Українка і Макс. Ставицький. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Др. Огоновський: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. I і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Кюліш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Сьвітогляд українського народа	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причена, повість	1 50
— Микола Джера, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попалась	— 10

СИЛА КНИЖКИ

або

О ПРΟΣВІТІ НАРОДНІЙ.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в реакції «Буковини».

